KICHIK GURUHLARDA O'QISH(READING) KO'NIKMALARINI O'RGATISH

Shermatova Zuhra Nosir qizi
SamDChTI, Ingliz tili fakulteti, XTA yo'nalishi 2-bosqich talabasi
Telefon raqam: +998992521208
Email: zuhrashermatova007@gmail.com
Ilmiy rahbar: **Zubaydova Nilufar Ne'matillayevna**

Annotatsiya: Ushbu maqolada ingliz tilini o'qitish jarayonida duch keladigan o'qish ko'nikmasi haqida ta'kidlanadi. Avvalo, ushbu ko'nikma eng asosiy ko'nikmalarning bittasidir. U o'quvchilarning lug'at boyligini oshirish, grammatik bilimlarini mustahkamlash, turli matnlarni tushunish va tanqidiy fikrlash qobiliyatini rivojlantirishga yordam beradi. Biroq o'quvchilarning til bilish darajasi, o'rganish uslubi va qiziqishlari turlicha bo'lganligi sababli o'qish ko'nikmalarini o'rgatish muayyan qiyinchiliklarni keltirib chiqarishi mumkin. Kichik guruhlarda ishlash o'quvchilarni dars jarayonida faol ishtirok etishga, fikr almashishga va bir-birini qo'llab-quvvatlashga undaydigan samarali ta'lim usullaridan biridir. Ushbu maqolada kichik guruhlarda o'qish ko'nikmalarini o'rgatishning ahamiyati, o'qib tushunishni rivojlantirishga xizmat qiluvchi interaktiv metodlar hamda hamkorlikda o'qish faoliyatining afzalliklari va muammolari tahlil qilinadi.

Kalit so'zlar: o'qish ko'nikmasi, kichik guruhlarda ishlash, ingliz tilini o'qitish, interaktiv metodlar, lug'at boyligini rivojlantirish.

TEACHING READING SKILLS IN SMALL GROUPS

Shermatova Zuhra Nosir qizi
2nd-year student at the Samarkand State Institute of Foreign Languages

Abstract. This article focuses on reading skills within the context of teaching English. First and foremost, reading is one of the most fundamental skills. It helps students expand their vocabulary, consolidate their grammatical knowledge, comprehend various types of texts, and develop critical thinking abilities. However, teaching reading skills can present certain challenges, given that students possess varying levels of language proficiency, learning styles, and interests. Working in small groups is an effective pedagogical approach that encourages students to participate actively in the lesson, exchange ideas, and support one another. This article analyzes the importance of teaching reading skills through small-group work, explores interactive methods that foster reading comprehension, and examines both the advantages and the potential

challenges associated with collaborative reading activities. It helps to expand students' vocabulary, consolidate their grammatical knowledge, and develop their ability to comprehend various texts and think critically. However, teaching reading skills can present certain challenges, given that students possess varying levels of language proficiency, learning styles, and interests. Working in small groups is an effective pedagogical approach that encourages students to participate actively in the lesson, exchange ideas, and support one another. This article analyzes the importance of teaching reading skills in small groups, explores interactive methods that foster reading comprehension, and examines the benefits and challenges associated with collaborative reading activities

Kalit so'zlar: reading skills, working in small groups, teaching English, interactive methods, developing vocabulary

ЭФФЕКТИВНОСТЬ ОБУЧЕНИЯ НА ОСНОВЕ ИГР В ПРЕПОДАВАНИИ АНГЛИЙСКОГО ЯЗЫКА

Шерматова Зухра Носир кизи

Аннотация: В данной статье рассматриваются навыки чтения в контексте преподавания английского языка. Прежде всего, чтение — один из основополагающих навыков. Оно помогает учащимся расширять словарный запас, закреплять грамматические знания, понимать тексты различных типов и развивать критическое мышление. Тем не менее, обучение чтению может быть сопряжено с определенными трудностями, поскольку учащиеся различаются по уровню владения языком, стилям обучения и интересам. Работа в малых группах — эффективный педагогический подход, который побуждает учащихся к активному участию в уроке, обмену идеями и взаимной поддержке. В статье анализируется значимость обучения чтению в рамках работы в малых группах, рассматриваются интерактивные методы, способствующие пониманию прочитанного, а также обсуждаются как преимущества, так и возможные сложности, связанные с совместной читательской деятельностью.

Ключевые слова: навыки чтения, работа в малых группах, преподавание английского языка, интерактивные методы, развитие словарного запаса.

Ingliz tilini o‘rganish tinglab tushunish, gapirish, o‘qish va yozish kabi to‘rtta asosiy til ko‘nikmasini rivojlantirishni talab qiladi. Ushbu ko‘nikmalar orasida **o‘qish** muhim o‘rin tutadi, chunki u o‘quvchilarga yangi so‘zlarni o‘zlashtirish, grammatik tuzilmalarni tushunish hamda turli mavzularda ma’lumot olish imkoniyatini beradi.

O‘qish faqat yozilgan so‘zlarni tanib olish jarayoni emas, u matn mazmunini anglash, muhim ma’lumotlarni aniqlash, taxminlar qilish va muallifning fikrlarini

izohlash kabi murakkab jarayonlarni o‘z ichiga oladi. Shu sababli o‘qituvchilar o‘quvchilarning faol va mustaqil kitobxon bo‘lib shakllanishiga yordam beradigan samarali metodlardan foydalanishlari lozim.

Bunday yondashuvlardan biri **kichik guruhlarda o‘qitish** hisoblanadi. Ushbu metod o‘quvchilarga birgalikda ishlash, matnlarni muhokama qilish, savollar berish va o‘z tushunchalarini boshqalar bilan bo‘lishish imkonini yaratadi. Shuningdek, bu usul o‘quvchilar bir-biridan o‘rganishi mumkin bo‘lgan qulay va qo‘llab-quvvatlovchi ta’lim muhitini shakllantiradi.Mazkur maqolaning maqsadi kichik guruhlarda ishlashning o‘qish ko‘nikmalarini rivojlantirishdagi rolini o‘rganish hamda ingliz tilini o‘rganuvchilarning matnni tushunish qobiliyatini yaxshilashga xizmat qiluvchi samarali strategiyalarni aniqlashdan iborat.: O‘qish tilni o‘zlashtirishning muhim tarkibiy qismidir. O‘qish orqali o‘quvchilar yangi so‘zlar, iboralar, gap tuzilmalari va turli yozuv uslublari bilan tanishadilar. Muntazam o‘qish mashqlari o‘quvchilarning umumiy til bilimini ham rivojlantiradi.Ingliz tilini o‘qitishda turli o‘qish strategiyalaridan foydalaniladi. Skimming strategiyasi matnning umumiy mazmunini tezda tushunishga yordam beradi. Scanning esa matndan muayyan ma’lumotni tez topish uchun qo‘llaniladi. Intensive reading matnni batafsil o‘rganishga, extensive reading esa uzunroq matnlarni umumiy tushunish va zavq olish maqsadida o‘qishga qaratilgan.

O‘qituvchilar ushbu strategiyalarni bosqichma-bosqich o‘rgatishlari va o‘quvchilarga ularni individual hamda jamoaviy mashg‘ulotlarda qo‘llash imkoniyatini yaratishlari kerak.

Kichik guruhlarda ishlash — o‘quvchilarning odatda uch nafardan besh nafargacha bo‘lgan guruhlarga ajratilib, birgalikda topshiriqlarni bajarishiga asoslangan o‘quvchi markazidagi ta’lim yondashuvidir. Bunda har bir o‘quvchi muayyan vazifani bajarish, fikr almashish va savollarga javob topish jarayonida ishtirok etadi. Ushbu yondashuv an’anaviy dars tuzilishini o‘zgartiradi. O‘quvchilar faqat o‘qituvchini tinglash bilan cheklanib qolmay, balki ta’lim jarayonining faol ishtirokchilariga aylanadilar.

O‘qish darslarida kichik guruhlarga qisqa hikoya o‘qish, maqolani tahlil qilish, notanish so‘zlarni aniqlash yoki matn yuzasidan savollarga javob berish kabi topshiriqlar berilishi mumkin. Shuningdek, o‘quvchilar o‘zaro vazifalarni taqsimlab olishlari mumkin. Masalan, bir o‘quvchi matnni qisqacha bayon qiladi, ikkinchisi savollar tuzadi, uchinchisi yangi so‘zlarni aniqlaydi, yana biri esa matnning asosiy g‘oyasini tushuntiradi. Bunday faoliyat har bir o‘quvchining darsda ishtirok etishiga yordam beradi va jamoaviy mas’uliyatni shakllantiradi.

O‘qish mashg‘ulotlarining samaradorligini oshirish uchun turli **interaktiv metodlar**dan foydalanish mumkin:

Jigsaw Reading metodi. Ushbu metodda matn bir nechta qismlarga ajratiladi va har bir guruh a’zosiga alohida qism beriladi. O‘quvchilar o‘zlariga tegishli matnni o‘qib, uning mazmunini boshqa guruh a’zolariga tushuntiradilar. Natijada barcha ishtirokchilar matnning umumiy mazmunini birgalikda anglaydilar.

Think-Pair-Share metodi. Dastlab o‘quvchilar matn yuzasidan mustaqil fikrlaydilar. Keyin juftliklarda o‘z fikrlarini muhokama qiladilar va yakunda umumiy fikrlarini butun guruh bilan bo‘lishadilar. Bu metod mustaqil fikrlash va muloqot ko‘nikmalarini rivojlantiradi.

Group Discussion metodi. O‘quvchilar o‘qilgan matn asosida guruh bo‘lib muhokama olib boradilar. Ular matndagi voqealar, qahramonlar, asosiy g‘oyalar va muallifning qarashlari haqida fikr almashadilar.

Reciprocal Teaching metodi. Ushbu metodda o‘quvchilar to‘rtta asosiy faoliyatni bajaradilar: matn mazmunini umumlashtirish, savollar tuzish, tushunarsiz qismlarni aniqlashtirish va keyingi mazmunni taxmin qilish. Bu usul matnni chuqurroq anglashga yordam beradi.

Peer Reading metodi. O‘quvchilar bir-birlari bilan juftlikda yoki kichik guruhlarda matn o‘qiydilar. Ular notanish so‘zlarni tushuntiradilar, talaffuz ustida ishlaydilar va matn mazmunini birgalikda tahlil qiladilar.

Collaborative Reading metodi. Bunda barcha guruh a’zolari bitta matn ustida hamkorlikda ishlaydilar. Ular muhim ma’lumotlarni belgilaydilar, savollarga javob topadilar va matnning asosiy mazmunini aniqlaydilar.

Kichik guruhlarda o‘qish ko‘nikmalarini o‘rgatish bir qator **pedagogik afzalliklarga** ega.

Birinchidan, bu metod o‘quvchilarning darsdagi faolligini oshiradi. An’anaviy darslarda ayrim o‘quvchilar fikr bildirishga tortinishlari mumkin. Kichik guruhlarda esa ular o‘z fikrlarini erkinroq ifoda etish imkoniyatiga ega bo‘ladilar.

Ikkinchidan, hamkorlikda ishlash o‘quvchilarning muloqot ko‘nikmalarini rivojlantiradi. Ular o‘z fikrlarini tushunarli bayon qilish, boshqalarning fikrini tinglash va umumiy qarorga kelishni o‘rganadilar.

Uchinchidan, guruhdagi muhokamalar matnni chuqurroq tushunishga yordam beradi. Chunki bir xil matnni turli o‘quvchilar turlicha talqin qilishi mumkin. Fikr almashish orqali ular yangi ma’lumotlarga ega bo‘ladilar.

To‘rtinchidan, ushbu yondashuv o‘quvchilarning mustaqil fikrlash va muammolarni hal qilish qobiliyatlarini rivojlantiradi. Ular tayyor javoblarni kutish o‘rniga, matnni tahlil qilish va dalillar asosida xulosa chiqarishga harakat qiladilar.

Bundan tashqari, kichik guruhlarda ishlash o‘quvchilarda o‘zaro hurmat, mas’uliyat va jamoada ishlash madaniyatini shakllantiradi. Kichik guruhlarda ishlash samarali usul bo‘lishiga qaramay, uni tashkil etishda ayrim qiyinchiliklar uchrashi mumkin.

Masalan, guruhdagi barcha o‘quvchilar bir xil darajada faol bo‘lmasligi mumkin. Ayrim o‘quvchilar topshiriqning katta qismini bajarishi, boshqalari esa passiv ishtirok etishi ehtimoli mavjud. Bunday holatning oldini olish uchun o‘qituvchi har bir o‘quvchiga alohida vazifa berishi kerak.

Yana bir muammo — vaqtni to‘g‘ri taqsimlashdir. Guruh muhokamalari kutilganidan ko‘proq vaqt talab qilishi mumkin. Shu sababli har bir faoliyat uchun aniq

vaqt chegarasi belgilanishi maqsadga muvofiq.

Bundan tashqari, o‘quvchilarning ingliz tilini bilish darajasi turlicha bo‘lishi mumkin. O‘qituvchi guruhlarni shakllantirishda ushbu farqlarni hisobga olishi va zarur hollarda qo‘shimcha materiallar taqdim etishi lozim.

Ushbu muammolarni to‘g‘ri rejalashtirish, aniq ko‘rsatmalar berish va o‘quvchilar faoliyatini muntazam kuzatish orqali kamaytirish mumkin.

Xulosa: Xulosa qilib aytganda, kichik guruhlarda o‘qish ko‘nikmalarini o‘rgatish ingliz tilini o‘qitish jarayonida samarali pedagogik yondashuvlardan biri hisoblanadi. Ushbu metod o‘quvchilarning matnni tushunish, yangi so‘zlarni o‘zlashtirish, fikr almashish va tanqidiy fikrlash qobiliyatlarini rivojlantirishga yordam beradi.

Jigsaw Reading, Think-Pair-Share, Group Discussion, Reciprocal Teaching va Collaborative Reading kabi metodlardan foydalanish o‘qish mashg‘ulotlarini yanada qiziqarli va mazmunli tashkil etish imkonini beradi.

Shu bilan birga, kichik guruhlarda ishlashning samaradorligi o‘qituvchining darsni to‘g‘ri rejalashtirishi, o‘quvchilar o‘rtasida vazifalarni adolatli taqsimlashi va ularning faoliyatini nazorat qilishi bilan chambarchas bog‘liq.

Demak, kichik guruhlarda o‘qitish nafaqat o‘qish ko‘nikmalarini, balki o‘quvchilarning mustaqil fikrlash, hamkorlik qilish va muloqotga kirishish qobiliyatlarini ham rivojlantirishga xizmat qiladi. Shu sababli ushbu yondashuvni ingliz tili darslarida muntazam va maqsadli qo‘llash tavsiya etiladi.

Foydalanilgan adabiyotlar:

1. Harmer, J. (2007). The Practice of English Language Teaching. Pearson Longman.
2. Brown, H. D. (2007). Teaching by Principles: An Interactive Approach to Language Pedagogy. Pearson Education.
2. https://www.uzresearchers.com
3. https://cyberleninka.ru
4. https://moluch.ru
5. https://inlibrary